

О. А. Мисик

ORCID <https://orcid.org/0000-0002-8314-088X>

С. І. Гнатишин

ORCID <https://orcid.org/0000-0003-0021-0879>

М. С. Мисула

ORCID <https://orcid.org/0009-0005-7961-2847>

Scopus Author ID 57219529057

Тернопільський національний медичний університет імені І. Я. Горбачевського МОЗ України

ПРОФЕСІЙНА КОМУНІКАЦІЯ ЛІКАРЯ З ПАЦІЄНТОМ У ПУЛЬМОНОЛОГІЧНОМУ ТА ЛОР-ВІДДІЛЕННЯХ: МАТЕРІАЛИ ДО ПРАКТИЧНОГО ЗАНЯТТЯ

O. A. Mysyk, S. I. Hnatyshyn, M. S. Mysula

I. Horbachevsky Ternopil National Medical University

PROFESSIONAL COMMUNICATION OF THE DOCTOR WITH THE PATIENT IN THE PULMONARY AND ENT DEPARTMENTS: MATERIALS TO THE TRAINING SESSION

Анотація. У статті запропоновано систему завдань для вивчення теми «Професійна комунікація лікаря з пацієнтом у пульмонологічному та ЛОР-відділеннях» на заняттях із вибіркового курсу «Професійна медична комунікація лікаря з пацієнтом» у медичних закладах вищої освіти. Підкреслено, що актуальним напрямом сучасних лінгводидактичних розвідок є розроблення навчально-методичного забезпечення для формування фахової українськомовної компетенції іноземних здобувачів вищої освіти. Рекомендований комплекс вправ має на меті розширити фаховий словниковий запас, навчити використовувати засвоєну лексику у монологічному та діалогічному мовленні відповідно до норм української літературної мови, розвивати навички ситуативно зумовленого фахового мовлення. Запропонований матеріал відповідає комунікативному та професійно зорієнтованому підходам до вивчення іноземної мови й апробований викладачами кафедри української мови Тернопільського національного медичного університету імені І. Я. Горбачевського МОЗ України.

Ключові слова: українська мова як іноземна; професійна медична комунікація; професійне мовлення; навчально-методичні матеріали.

Abstract. The article proposes a system of tasks for studying the topic “Professional communication between a doctor and a patient in the pulmonology and ENT departments” as a part of the elective course “Professional medical communication between a doctor and a patient” in institutions of higher medical education. It has been emphasized that the development of educational and methodological support for the formation of professional Ukrainian-language competence of foreign-language students of higher education is a relevant direction of modern linguistic and didactic research. The recommended set of exercises is aimed at expanding professional vocabulary, teaching how to use learned vocabulary in monologue and dialogic speech in accordance with the norms of the Ukrainian literary language, and developing situationally conditioned professional speech skills. The proposed material corresponds to communicative and professionally oriented approaches to learning a foreign language and has been tested by teachers of the Department of Ukrainian Language of I. Horbachevsky Ternopil National Medical University.

Key words: Ukrainian as a foreign language; professional medical communication; professional speech; educational and methodical materials.

Вступ. Комунікативна компетентність лікаря є одним із визначальних чинників професійного успіху. Формування навичок професійно зорієнтованого (медичного) спілкування українською мовою є важливою складовою адаптації студентів-

іноземців у чужомовному освітньо-професійному просторі, інтеграції в українськомовну медичну спільноту та формування фахової комунікативної компетенції. Опанування української мови є необхідним для ефективного спілкування з лікарями та пацієнтами під час практичних занять, прохо-

дження клінічної практики, адже українська мова є основним засобом спілкування медичного персоналу з пацієнтами в Україні. Здатність іноземних студентів-медиків вступати у професійну комунікацію з пацієнтами українською мовою сприяє підвищенню рівня довіри, формуванню позитивного мікроклімату бесіди, досягненню поставлених комунікативних цілей, розвитку комунікативних навичок, отже, є необхідною складовою становлення фахівця. Студенти здобувають необхідні знання та розвивають відповідні навички під час вивчення нормативних дисциплін і курсів за вибором лінгвістичного циклу: «Українська мова як іноземна», «Основи української медичної термінології», «Професійна медична комунікація лікаря з пацієнтом українською мовою», «Культура медичної професійної мови і спілкування».

Актуальність проблеми формування українськомовної фахової комунікативної компетенції майбутніх лікарів зумовила значний інтерес учених до розробки методичного забезпечення вивчення української мови для іноземних студентів медичних спеціальностей [3, 5, 6, 9–11].

Мета статті – запропонувати навчально-методичні матеріали для здобувачів вищої медичної освіти до теми «Професійна комунікація лікаря з пацієнтом у пульмонологічному та ЛОР-відділеннях», яка входить до вибіркового курсу «Професійна медична комунікація українською мовою лікаря з пацієнтом».

Теоретична частина. Комунікативну компетенцію у науковій літературі інтерпретують як складне утворення, у складі якого розглядають інші види компетенцій: лінгвістичну, соціолінгвістичну, дискурсивну, соціокультурну, соціальну, стратегічну, предметну та професійну [8, с. 26]. У методичній літературі складові комунікативної компетенції варіюються за кількістю та найменуваннями [2, 8]. Щодо іншомовної комунікативної компетенції, то вважаємо слушною думку О. Павленко про те, що лінгвістичний рівень є своєрідним фундаментом формування даної компетенції [8, с. 25].

Іншомовна комунікативна компетенція ґрунтується на мовній та мовленнєвій компетентностях. Мовна компетенція – це знання системи мови, опанування фонетичних, акцентуаційних, лексичних, граматичних норм. Під мовленнєвою компетенцією розуміють «здатність особистості використовувати мову для досягнення поставлених конкретною мовленнєвою ситуацією цілей, використовуючи для цього мовні, позамовні та інтонаційні засоби

виразності, відповідно до існуючих у мові норм та правил» [4].

Запропонована система завдань апробована на практичних заняттях із дисципліни «Професійна медична комунікація українською мовою лікаря з пацієнтом» викладачами кафедри української мови Тернопільського національного медичного університету імені І. Я. Горбачевського МОЗ України та має на меті мовну і мовленнєву підготовку іноземних студентів до професійної комунікації з пацієнтами у пульмонологічному та лор-відділеннях.

Основою формування навичок іншомовної професійної комунікації є вивчення лексики фаху. Виділяють такі етапи формування професійно орієнтованого мовлення студентів-іноземців: 1) вивчення термінології; 2) формування фахової мовної компетенції; 3) уміння працювати з україномовною медичною літературою; 4) застосування навичок професійного спілкування в типових і нетипових ситуаціях; 5) засвоєння навичок спонтанного фахового мовлення [1, с. 224].

Зміст навчального матеріалу передбачає засвоєння вузькоспеціалізованої лексики, зокрема на позначення органів, хвороб та їх симптомів, методів обстеження, інструментів, лікувальних процедур тощо, наприклад: *блідість, бронхоскопія, запалення, легені, мокротиння, хриплий голос, пітливість, плевра, рентгенографія, розчин, флюорографія, хрип, хронічний, шпатель, бактеріологічний аналіз мокротиння, відкашлювати мокротиння, відхаркувальний препарат, вологий кашель, гнійні виділення, грудна клітка, дихальні шляхи, жарознижувальний препарат, загальний аналіз крові, полоскати горло, приносова пазуха, слизова оболонка, судинозвужувальний препарат, сухий кашель, туберкулінова проба (реакція Манту)*. Наступні завдання мають на меті навчити здобувачів вищої освіти використовувати запропонований словник у мовленні відповідно до норм літературної мови та передбачають усне і письмове практикування лексико-граматичного матеріалу, встановлення семантичного зв'язку між лексемами, розвиток навичок монологічного й діалогічного мовлення.

Робота з текстом є невід'ємною складовою навчання іноземної мови. Здобувачі вищої освіти не лише тренують навички читання, артикуляцію термінів, інтонаційну будову речення, а й вивчають граматичний аспект уживання того чи того слова, особливості сполучуваності з іншими лексемами. Погоджуємося з твердженням В. Зевако, що текст є «чи не найважливішою ланкою з-посеред усіх

завдань, що опрацьовуються на занятті, оскільки в ньому практично реалізуються всі системні лексико-граматичні зв'язки, притаманні українській мові» [3, с. 92].

Обов'язковими для формування фахової комунікативної компетенції є завдання для розвитку навичок діалогічного мовлення. Пропонуємо завдання різної складності: доповнити діалоги відповідно до контексту, скласти діалог на основі поданої інформації, розіграти діалоги на запропоновані комунікативні ситуації. Останнє завдання характеризується найбільшим виявом творчості та спонтанності, вимагає адекватного реагування на репліки співрозмовника, уміння практично використовувати фахову лексику, розвиває навички аудіювання і слухання.

Завдання 1. Прочитайте текст.

Симптоми й діагностика хвороб ЛОР-органів та органів дихання

Пульмонолог – це лікар, який займається діагностикою та лікуванням захворювань дихальних шляхів, плеври і легень, як-от: бронхіту, бронхіальної астми, пневмонії, плевриту. Запалення слизової оболонки бронхів – це бронхіт. Бронхіт буває гострим та хронічним. Симптомом бронхіту є сухий кашель, який згодом змінюється на вологий. Іншими ознаками є підвищена температура, слабкість, важке дихання. Хворих турбують хрипи, задишка і біль у грудній клітці. Лікар слухає легені за допомогою стетоскопа. Допоміжними методами діагностики є рентгенографія та бронхоскопія. Пацієнтам часто роблять загальний аналіз крові й бактеріологічний аналіз мокротиння.

Отоларинголог лікує захворювання ЛОР-органів (вуха, горла і носа), наприклад: риніт, аденоїдит, синусит, гайморит, ангіну, фарингіт, тонзиліт. **Фарингітом** називають запалення слизової оболонки горла. Є гостра та хронічна форми фарингіту. Хворих турбують дискомфорт і сухість у горлі, що посилюються під час ковтання. Слизова оболонка горла набрякла та вкрита гнійними виділеннями. У хворих голос охриплий, а горло червоне. Сухий кашель, що подразнює горло, також є симптомом фарингіту. Отоларинголог оглядає горло, використовуючи шпатель та спеціальне дзеркало. За потреби лікар призначає додаткову діагностику, наприклад загальний аналіз крові.

Фтизіатр діагностує, лікує та займається профілактикою туберкульозу. **Туберкульоз** – це інфекційне захворювання, яке здебільшого уражає легені. Постійний кашель, тривалістю понад три тижні,

є типовим симптомом туберкульозу. Кашель здебільшого вологий, із мокротинням, інколи спостерігають домішки крові у мокротинні. Туберкульоз часто супроводжується втратою апетиту і ваги, втомою та слабкістю. Пацієнтів турбують біль у грудях, нічна пітливість. Для діагностики цього небезпечного захворювання використовують такі методи: туберкулінову пробу (реакцію Манту), флюорографію, рентгенографію, бактеріологічний аналіз мокротиння. Для профілактики туберкульозу рекомендують робити щеплення.

Завдання 2. Відповідайте на запитання.

1. Чим займається пульмонолог? 2. Назвіть хвороби, які лікує пульмонолог. 3. Дайте визначення бронхіту. 4. Які симптоми характерні для бронхіту? 5. Для чого пульмонолог використовує стетоскоп? 6. Який лікар лікує хвороби ЛОР-органів? 7. Які захворювання ЛОР-органів згадані в тексті? 8. Дайте визначення фарингіту. 9. Які симптоми характерні для фарингіту? 10. Чим займається фтизіатр? 11. Які симптоми характерні для туберкульозу? 12. Які медичні інструменти згадані в тексті? 13. Які методи діагностики допомагають лікарю встановити діагноз? 14. Що рекомендують робити для профілактики туберкульозу?

Завдання 3. Доповніть текст. Використовуйте слова з довідки.

Анастасія навчається у медичному університеті. Минулих вихідних вона ... Сьогодні її ... пульмонолог. У дівчини бронхіт. Лікар ... ліки проти кашлю, відхаркувальні, муколітичні препарати. Анастасія ... до фізіотерапевтичного кабінету. Тут медсестра ... дівчині інгаляцію. Для інгаляції вона ... небулайзер. Дівчина ... вітаміни та ліки в аптеці. Зараз Анастасія ... теплий чай, оскільки лікар ... пити багато рідини.

Довідка: йти, призначати, пити, купити, робити, оглядати, захворіти, використовувати, рекомендувати.

Роман Іванович – ... . Зараз він оглядає ... . У хворого ..., тому ... комплексне. Отоларинголог призначає ... інгаліпт для зрошення горла. Крім того, пацієнту треба приймати знеболювальні та розсмоктувати антисептичні ... . Лікар радить полоскати ... дезінфікуючим ... 3 рази на ..., робити ... і пити багато теплої рідини. Хворому показано їсти подразнювальну ... (гостру, гарячу, холодну, солону), вживати ... та курити.

Довідка: фарингіт, інгаляції, горло, їжа, алкоголь, пацієнт, розчин, таблетки, день, спрей, лікування, отоларинголог.

Завдання 4. Доберіть прикметники до іменників.

Зразок: ... лікування – тривале лікування, комплексне лікування.

... аналіз мокротиння, ... порожнина, ... препарати, ... астма, ... аналіз крові, ... оболонка, ... пазуха, ... бронхіт, ... виділення, ... голос, ... горло, ... гімнастика, ... дихання, ... температура, ... їжа, ... захворювання, ... кабінет, ... метод, ... кашель, ... розчин, ... таблетки, ... шляхи.

Завдання 5. Доповніть словосполучення, використовуючи слова із довідки.

1. Проколювати ... 2. Призначити ... 3. Промивати ... 4. Ставити ... 5. Полоскати ... 6. Видалити ... 7. Робити ... 8. Відкашлювати ... 9. Закрапувати ... 10. Прискати ... 11. Розсмоктувати ... 12. Слухати ... 13. Використовувати ... 14. Лікувати ...

Довідка: порожнину носа, інгаляцію, легені, ніс, таблетки, небулайзер, спрей, діагноз, відхаркувальний препарат, туберкульоз, мокротиння, гаймориту пазуху, уражену легеню, горло.

Завдання 6. Доповніть речення, використовуючи словосполучення із завдання 5.

1. У фізіотерапевтичному кабінеті медсестра ... пацієнтам. 2. Пульмонолог із допомогою стетоскопа .... 3. На жаль, лікування не допомогло. Хворому на туберкульоз треба ... 4. У Злати синусит. Дівчина ... сольовим розчином. 5. Хворому на алергічний риніт треба ... риназоліном по 2 краплі двічі на день. 6. Олександр ... проти болю в горлі після їди 3 рази на день. 7. Для інгаляцій можна ... 8. У пацієнта діагностовано бронхіт. Лікар ... 9. Хворі на туберкульоз часто ... з кров'ю. 10. Пацієнту з ангіною треба ... антисептичним розчином. 11. Лікар оглядає пацієнта і ... 12. Оториноларинголог ... спеціальною голкою. 13. Для лікування і зрошення горла лікар рекомендує ... 14. Фтизіатр – це лікар, який діагностує й ...

Завдання 7. Доповніть діалоги.

1. Розмова лікаря-оториноларинголога з хворим на фарингіт.

– Добрий день. ...? – Мене звуть Артур Федорів. – ...? – 37 років. – ...? – Місто Тернопіль, вулиця Максима Кривоноса, будинок 16, квартира 79. – ...? – У Тернопільському національному медичному університеті імені І. Я. Горбачевського, інженер. – ...? – Болить горло, відчуваю сухість і дискомфорт у горлі. – ...? – Так, важко ковтати. Біль посилюється, коли ковтаю. – ...? – Важко говорити, голос охриплий. – ...? – Температура невисока. – ...? – Так, у мене сухий кашель. – ... – Ви не підкажете, де найближча аптека? – ... – Дякую. – ... – До побачення.

2. Розмова фтизіатра з пацієнтом з підозрою на туберкульоз.

– Добрий день. ...? – Добрий день. Мене звали Валентина Ситко. – ... – 63 роки. – ... – Я пенсіонерка. – ... – Місто Тернопіль, вулиця Лесі Українки, будинок 89, квартира 107. – ... – У мене постійний кашель. – ... – Близько місяця. – ... – Кашель вологий. – ... – Інколи я помічала домішки крові у мокротинні. – ... – Так, я мене турбує біль у грудях. – ... – Так, є. Особливо пітнію вночі. – ... – Ні, апетиту немає, також я втратила вагу. – ... – Ще я втомлююся часто і відчуваю слабкість. – ... – Лабораторія на другому поверсі? – ... – Де знаходиться рентгенкабінет? – ... – Дякую. До побачення.

Завдання 8. На основі повідомлення складіть діалог лікаря з пацієнтом.

Хвора – Наталія Миронівна Куліш, 21 рік, студентка ТНМУ ім. І. Я. Горбачевського. Адреса: вулиця Руська, будинок 25, квартира 6. У дівчини нежить, гнійні виділення з носа зеленого кольору, сильний головний біль, який посилюється, коли вона нахиляє голову донизу. Температура підвищена. Її турбують втома і слабкість. У неї погіршився апетит.

Лікар оглянув пацієнтку, їй зробили рентгенограму. У дівчини гайморит. Лікар призначає антибіотик, судинозвужувальний засіб та фізіотерапевтичні процедури. Фізіотерапевтичний кабінет – на другому поверсі.

Завдання 9. Розіграйте діалоги-опитування «лікар – пацієнт із симптомами бронхіту/фарингіту/гаймориту/туберкульозу».

Висновки та перспективи подальших досліджень. Рекомендовані нами навчально-методичні матеріали відповідають комунікативному та професійно зорієнтованому підходам, розроблені з урахуванням принципів доступності, систематичності, зв'язку теорії з практикою. Завдання передбачають розширення словника із фаху, тренування уживання медичної лексики у синтаксичних конструкціях, розвивають навички ситуативно зумовленого фахового мовлення. Професійно зорієнтований зміст навчального матеріалу сприяє підвищенню мотивації до вивчення іноземної мови та формуванню навичок професійної комунікації українською мовою.

Перспективи подальших досліджень вбачаємо у розробці навчально-методичних матеріалів різного рівня складності із інших вузькоспеціалізованих медичних тем для формування навичок фахової українськомовної компетентності іноземних здобувачів вищої освіти.

Список літератури

1. Боднарюк Л. Специфіка навчання української мови студентів-іноземців медичних ВНЗ у групах з англійською мовою викладання / Л. Боднарюк // Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології. – 2017. – № 5 (69). – С. 217–230.

2. Гавриловська М. Значення змісту понять «мовна компетенція» і «комунікативна компетенція» в освіті майбутнього вчителя / М. Гавриловська // Педагогічна освіта: теорія і практика. – 2011. – № 9. – С. 95–100.

3. Зевако В. І. Система вправ і завдань для формування професійно орієнтованого спілкування майбутніх лікарів (на матеріалі теми «Медицина. Медичні спеціальності. Медичний персонал» з української мови як іноземної) / В. І. Зевако // Інноваційна педагогіка. – 2019. – Вип. 13, т. 2. – С. 90–93.

4. Лопатинська Н. А. Мовна, мовленнєва та комунікативна компетенції у студентів вищих навчальних закладів як складники фахової культури майбутнього корекційного педагога / Н. А. Лопатинська // Актуальні питання корекційної освіти. – 2015. – Вип. 5. – С. 187–197.

5. Новіцька О. І. Вивчення теми «Люди і речі навколо нас» на заняттях з української мови як іноземної: методична розробка для викладача / О. І. Новіцька, С. І. Гнатишин // Медична освіта. – 2021. – № 4. – С. 102–106. DOI 10.11603/m.2414-5998.2021.4.12698.

6. Новіцька О. І. Навчальний комплекс вправ для іноземних студентів-медиків (на матеріалі заняття «Про-

фесійна комунікація травматолога-ортопеда і пацієнта із захворюваннями опорно-рухового апарату») / О. І. Новіцька, О. А. Мисик // Інноваційна педагогіка. – 2023. – Вип. 55, т. 2. – С. 60–64.

7. Олійник Н. Я. Підготовка студентів-іноземців до професійного спілкування (на прикладі комунікації акушера-гінеколога з пацієнткою) / Н. Я. Олійник // Медична освіта. – 2022. – № 1. – С. 48–55.

8. Павленко О. Сутність, структура та зміст іншомовної комунікативної компетенції / О. Павленко // Педагогічні науки. – 2018. – № 71. – С. 23–27.

9. Стефанишин К. Л. Професійна комунікація педіатра з дитиною та її батьками: методична розробка практичного заняття для викладача / К. Л. Стефанишин // Медична освіта. – 2021. – № 4 (94). – С. 107–116.

10. Тишковець М. П. Професійне спілкування лікаря з пацієнтом у кардіологічному відділенні: методичні рекомендації для опанування теми англомовними здобувачами вищої медичної освіти / М. П. Тишковець // Медична освіта. – 2022. – № 1 (95). – С. 56–61.

11. Drach I. D. Communicative parameters of studying the theme “Professional communication of a paramedic during the providing of emergency aid” of discipline “Professional medical communication of a doctor with a patient in Ukrainian language” in a high educational establishment / I. D. Drach, I. Ya. Zalipska // Медична освіта. – 2022. – № 4. – С. 82–87.

References

1. Bodnariuk, L. (2017). Spetsyfika navchannia ukrainskoi movy studentiv-inozemtsiv medychnykh VNZ u hrupakh z anhliiskoiu movoiu vykladannia [Specificity of the Ukrainian-language teaching of foreign students of medical universities in groups with English language teaching]. *Pedahohichni nauky: teoriia, istoriia, innovatsiini tekhnologii – Pedagogical sciences: theory, history, innovative technologies*, 5(69), 217-230 [in Ukrainian].

2. Havrylovskaya, M.V. (2011). Znachennia zmistu poniat «movna kompetentsiia» i «komunikatyvna kompetentsiia» v osviti maibutnoho vchytelia [The meaning of the content of the concepts “language competence” and “communicative competence” in the education of the future teacher]. *Pedahohichna osvita: teoriia i praktyka – Pedagogical education: theory and practice*, 9, 95-100 [in Ukrainian].

3. Zevako, V.I. (2019). Systema vprav i zavdan dla formuvannia profesiinooriientovanoho spilkuvannia maibutnikh likariv (na materialii temy «Medytsyna. Medychni spetsialnosti. Medychnyi personal» z ukrainskoi movy yak inozemnoi) [System of exercises and tasks for shaping a professionally-oriented communication for future doctors (based on the material of the Ukrainian as a foreign language course for the topic “Medicine. Medical special-

ties. Medical staff”]. *Innovatsiina pedahohika – Innovative pedagogy*, 13(2), 90-93 [in Ukrainian].

4. Lopatynska, N.A. (2015). Movna, movlennieva ta komunikatyvna kompetentsiia u studentiv vyshchikh navchalnykh zakladiv yak skladnyky fakhovoi kultury maibutnoho korektsiinoho pedahoha [Linguistic and communicative competence in university students as a component of future correction teacher]. *Aktualni pyttannia korektsiinoi osvity – Actual problems of the correctional education*, 5, 187-197 [in Ukrainian].

5. Novitska, O.I., & Hnatyshyn, S.I. (2021). Vyvchennia temy «Liudy i rechi navkolo nas» na zaniattiakh z ukrainskoi movy yak inozemnoi: metodychna rozrobka dlia vykladacha [Study of the topic “People and things us” at the classes in ukrainian as a foreign language: methodical instruction for a teacher]. *Medychna osvita – Medical Education*, 4, 102-106. DOI 10.11603/m.2414-5998.2021.4.12698.

6. Novitska, O.I., & Mysyk, O.A. (2023). Navchalnyi kompleks vprav dla inozemnykh studentiv-medykiv (na materialii zaniattia «Profesiina komunikatsiia travmatoloha-ortopeda i patsiienta iz zakhvoriuvanniamy oporno-rukhovoho aparatu») [Training complex of exercises for foreign medical students (based on the materials of the training session “Professional communication of a

traumatologist-orthopedist and a patient with diseases of the musculoskeletal system”]. *Innovatsiina pedahohika – Innovative pedagogy*, 55(2), 60-64 [in Ukrainian].

7. Oliinyk, N.Ya. (2022). Pidhotovka studentiv-inozemtsiv do profesiinoho spilkuvannia (na prykladi komunikatsii akushera-hinekolooha z patsiientkoiu) [Preparation of foreign students for professional communication (on the example of communication of obstetrics-gynecologist with patient)]. *Medychna osvita – Medical Education*, 1, 48-55 [in Ukrainian].

8. Pavlenko, O. (2018). Sutnist, struktura ta zmist inshomovnoi komunikatyvnoi kompetentsii [Essence, structure and content of foreign language communicative competence]. *Pedahohichni nauky – Pedagogical sciences*, 71, 23-27 [in Ukrainian].

9. Stefanyshyn, K.L. (2021). Profesiina komunikatsiia pediatria z dytynoiu ta yii batkamy: metodychna rozrobka praktychnoho zaniattia dlia vykladacha [Professional communication of a pediatrician with a child and his parents: methodology of a practical for a teacher]. *Medychna osvita – Medical Education*, 4(94), 107-116 [in Ukrainian].

10. Tyshkovets, M.P. (2022). Profesiine spilkuvannia likaria z patsiientom u kardiologichnomu viddilenni: metodychni rekomendatsii dlia opanuvannia temy anhlovnymy zdobuvachamy vyshchoi medychnoi osvity [Professional communication of a doctor with a patient in the cardiology department: guidelines for mastering the topic by english-speaking seekers of the medical higher education]. *Medychna osvita – Medical Education*, 1(95), 56-61 [in Ukrainian].

11. Drach, I.D., & Zalipska, I.Ya. (2022). Communicative parameters of studying the theme “Professional communication of a paramedic during the providing of emergency aid” of discipline “Professional medical communication of a doctor with a patient in Ukrainian language” in a high educational establishment. *Medychna osvita – Medical Education*, 4, 82-87.

Отримано 04.12.2023.
Рекомендовано 11.12.2023.

Електронна адреса для листування: mysyk@tdmu.edu.ua